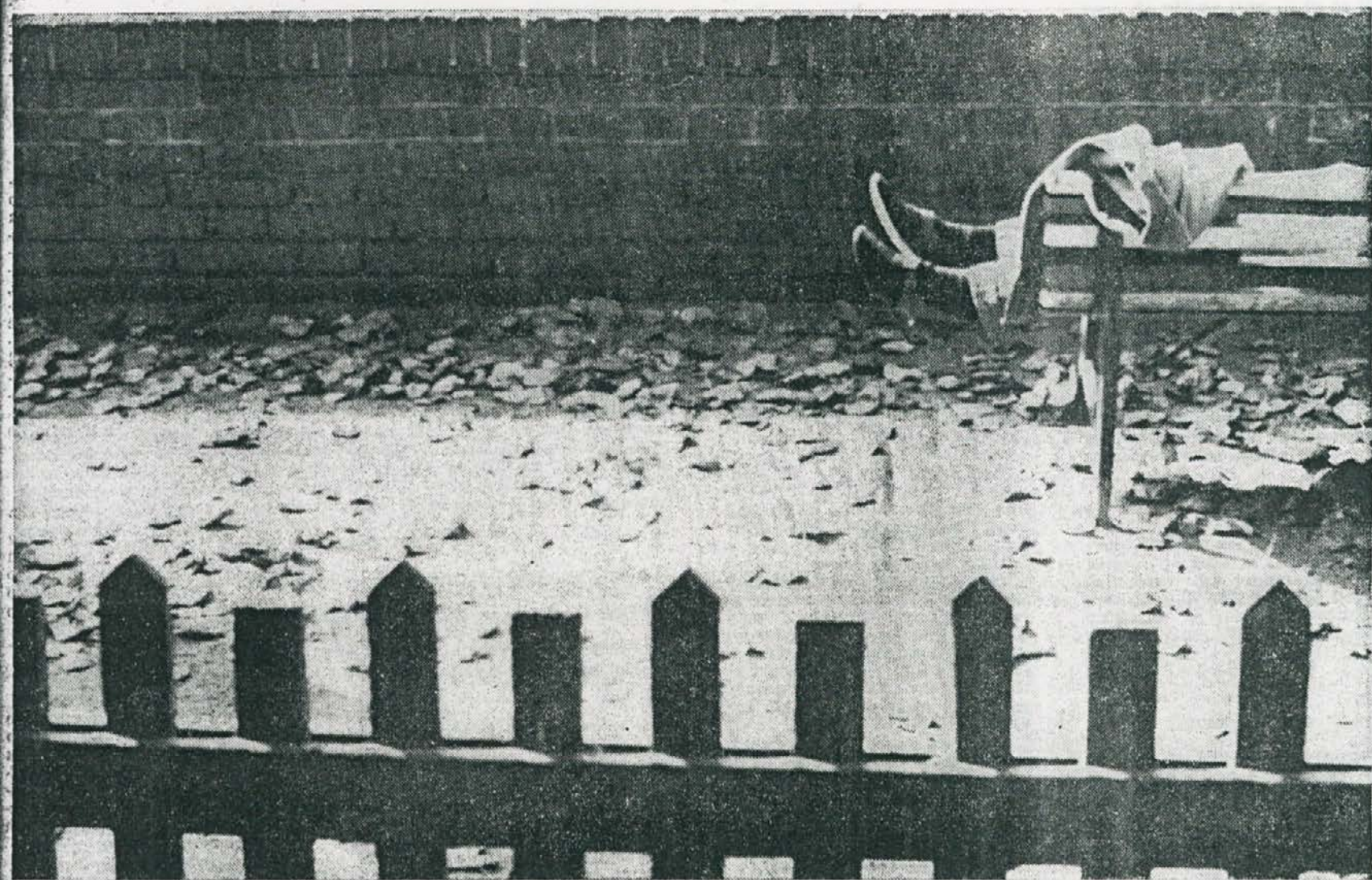




Počitek

Foto: Vlastislav Macháček

Katedra

MARIBOR
LETNIK IX.
ŠT. 4
11. 10. 1968

Takoj po okupaciji Češkoslovaške je predsednik centralnega komiteja zveze mladine Češkoslovaške (ČSM) in predsednik mednarodne zveze študentov (IUS) dr. Zbinjek Vokruglicki apeliral pri mladinskih organizacijah petih okupatorskih držav. Pismo je predal 26. avgusta letos enemu izmed predstavnikov nemškega tehniškega kolegija, ki bi ga naj objavil. Vsebina pisma je naslednja:

V Pragi, 24. avgusta 1968

Prvemu sekretarju:

Komsomola Sovjetske zveze, Cijašelnikovu,
Centralnega komiteja Komunistične mladine Madžarske, Majesovu,
Komsomolu Bolgarije, Panevu,
Svobodne nemške mladine, Janu,
Vsepoljskega komiteja mladinskih organizacij, Zabinskemu.

V teh težkih trenutkih se obračam na vas in preko vas na vaše organizacije, da vam posredujem občutke češkoslovaške mladine kot tudi svoje lastne.

Znano vam je, da smo bili v preteklosti povezani s tesnim osebnim prijateljstvom. Sedaj se sklicujem prav na to prijateljstvo, ki je bilo omadeževano z agresijo na mojo deželo, ki jo dobro poznate in ste jo resnično ljubili. Vaše obnašanje je hipokritsko in nevredno mladega človeka. S tem ste izdali napredno mladinsko gibanje, tako misli češkoslovaška mladina.

Ce je ostalo v vas vsaj nekoliko časti, naredite vse, kar je v vaši moči, da bi prišlo do takojšnjega umika okupacijskih sil, ki jih sestavljajo člani vaših organizacij. Lahko vam rečem, da se mladi vojaki okupacijske vojske ne počutijo najbolje. Začenjajo spoznavati, da so prišli v deželo, kjer niso dobrodošli in potrebni, da vse prebivalstvo želi socializem, toda brez bajonetov, tankov in topovskih cev, uperjenih v nas. Naredite, kar je mogoče, da se vojaštvo umakne. To je edini način, da se reši, kar se še rešiti da.

Sedaj je čas, da se po teh minulih dogodkih objasni mladim ljudem Češkoslovaške, da je prijateljstvo med mladimi ljudmi iz vaših držav in mladimi Čehoslovaki, vključno z njihovimi mrtvimi in ranjenimi prijatelji, zadetih s strelji mladih Bolgarov, Poljakov, Madžarov, Vzhodnih Nemcev in vojakov Sovjetske zveze. Pred menoj ste samo vi odgovorni za vse to. To je vaša odgovornost in nihče vam je ne more odvzeti.

Ponosen sem na svoj narod in na češkoslovaško mladino, ki se je neustrašno postavila v bran pred okupacijskimi enotami. Ponosen sem na svojo domovino, ki ni zatajila svoje časti.

Naša domovina je stokrat manjša od vaših. V moralnem smislu pa smo stokrat, tisočkrat močnejši od vseh petih držav skupaj. Čeprav smo okupirani, smo zmagovalci mi. Zmagovalci nad vsemi vami.

Tokrat brez pozdrava.

ZBINJEK VOKRUGLICKI,
predsednik centralnega komiteja
zveze mladine Češkoslovaške

brucovske prireditve

Nekaj jeseni zapovrstjo odbor zveze študentov MVZ prireja tradicionalen Brucovski teden. In že, ko zaslišimo ali zapišemo besedo TRADICIONALNEN, imamo v mislih nekaj privlačnega. Prav gotovo za bruce, saj njim je ta teden namenjen, da bi se bolje spoznali in lažje vključili v študentsko življenje (samo da se razumemo, vi stare in prastare bajte se kar nič ne izgovarjajte na bruce, če se boste zvišeno pokazali samo na brucovskem plesu). Kolikor je ta teden vznemirljiv za študente, toliko bolj že nekaj časa govori organizator »Brucovski teden ante portas« in menda bolj nestrpnost čakajo na konec kot na začetek.

Za ljubitelje športa je program precej pester, medtem ko sta dve kulturni prireditvi in tribuna za marsikoga premalo. Zal pa so prejšnji brucovski tedni pokazali, da so bile kulturne prireditve slabo obiskane. Zagotovo bi pa morebitna polnoštevna udeležba na teh prireditvah lahko precej vplivala na program v Aprilskih študentskih prireditvah.

Brucovski teden bo od 11. pa do vključno 16. novembra, ko bo (ne)slavnostni sklep z brucovskim plesom.

PROGRAM PRIREDITEV JE NASLEDNJI:

Ponedeljek, 11. novembra 1968:

— ob 9. uri na stadionu Ljudski vrt — Kvalifikacijsko srečanje v malem nogometu.

— ob 14. uri na pločniku pred Modno hišo, Partizanska cesta — KREDA NA ASFALTU — rišejo študentje likovnega oddelka PA.

— ob 20. uri v kazinski dvorani SNG Maribor — MALO KULTURE ZA BRUCE — sodelujejo gojenci centra za glasbeno vzgojo in mešani pevski zbor KUD Študent.

Torek, 12. novembra 1968:

— ob 14.30 na stadionu Ljudski vrt — MALI NOGOMET — finalno tekmovalje za pokal brucovskih prireditev.

Sreda, 13. novembra 1968:

— ob 9. uri kvalifikacijsko tekmovalje v košarki

— ob 15. uri na stadionu Ljudski vrt — finalno tekmovalje v košarki za pokal brucovskih prireditev.

Četrtek, 14. novembra 1968:

— ob 8. uri NAMIZNI TENIS — v Študentskem domu, Tyrševa 23

— MALI NOGOMET MED PROFESORJI IN ŠTUDENTI VTS

Petek, 15. novembra 1968:

— ob 17. uri: VPRASANJE NARODNE BITNOSTI ZAMEJSKIH SLOVENCEV (tribuna) v predavalnici VEKS.

Sobota, 16. novembra 1968:

— ob 20. uri Brucovski ples v domu JLA — Igrajo Rdeči dečki.

O. C.

zavod stadion v drugi luči

Ko B. Z. v Katedri ponovno oživlja zadevo Stadion, moram pripisati tudi sam nekaj ugotovitev, ki so me pripeljale do popolnoma drugačnega pogleda na zadevo Stadion in sem spoznal upravo ter direktorja Franja Orla v popolnoma drugačni luči, kakor pa sem prvotno o njej dobil bežen vtis iz sestavkov v dnevnem časopisju in v Katedri. SSD OLYMPIA je namreč 19. t. m. organizirala atletske tekmovalje in je v skladu s to odločitvijo prosila upravo zavoda Stadion ter njenega direktorja Orla, da bi ji pomagali pri organizaciji, s tem da bi dali na razpolago Ljudski vrt. Toda odbor SSD Olympia je dobil več, kakor je pričakoval. Popolnoma za tekmovalje pripravljen atletske teren in ozvočitev sta bila vsekakor znak večje naklonjenosti, kot jo je le mogel kdo pričakovati. Vse to je namreč uprava zavoda Stadion nudila brezplačno. To torej zgovorno priča, da je za dobro poslovanje z zavodom Stadion treba le nekaj ljubeznivosti, pa uspeh gotovo ne bo izostal. Vsi tisti, ki pa mislite, da se da narediti kaj s silo in nesramnostjo, pa se zavedajte, da ne boste uspeli nikjer, tudi pri zavodu Stadion ne! Če gre za krepitev športne dejavnosti v Mariboru, stoji in bo stal zavod Stadion vedno z ramo ob rami s pobudnikom akcije. Z zadnjim dejanjem je to vsekakor dokazal.

KSELA TOMAŽ

katedra

LIST MARIBORSKIH ŠTUDENTOV IZDAJA ODBOR ZS MVZ

KATEDRO UREJA UREDNIŠKI ODBOR:
OLGA CERIC, DRAGO JANCAR, IVO RUDOLF,
BRACO ZAVRNIK, JANEZ GUJT, BOGO CERIN (FOTOREPORTER)

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO JANCAR
TEHNIŠKI UREDNIK: MARJAN ZMAVC
SEKRETAR: ERVIN HARTMAN

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: ŠTUDENSKI DOM, OB PARKU 5 — TEL. 22 004 —
CENA IZDVA 50 PAR (LEITNA NAROČNINA 10 ND, ZA USTANOVE
IN PODJETJA 15 ND) — ZIRO RACUN 518-678-548
NENAROČENIŠLIK IN ROKOPISOV NE VRACAMO

stran 2

skozi pe riskop

Na enem izmed predavanj ekonomika in organizacija podjetij na višji ekonomsko komercialni šoli je predavatelj dejal: »Nisem zainteresiran za vašo umetniško naravo, sem ekonomist in imam rad tisto, kar je jasno, točno in razumljivo.« Čas bi torej bil, da na kateremkoli uradu za najdene predmete najdemo vse tiste nezaposlene diplomirane ekonomiste, ki bi spremenili našo gospodarsko ekonomijo v jasno, točno in razumljivo. Ekonomska politika v nekaterih gospodarskih organizacijah je vse prej kot JASNA, TOČNA IN RAZUMLJIVA.



Če prideš v belo Ljubljano, kulturni center naše Slovenije, se ti v neugnani vedoželjnosti porodi želja po obisku narodne galerije. Toda Ljubljana je velika, koliko je samo ulic in cest. Ker na vsakem koraku ni mogoče srečati moža postave, poprosiš vrle mimoidoče Ljubljančane, naj ti pojasnijo, kje bi lahko bila ta stavba kulture. Lahko jih ustaviš pet ali šest, deset, če hočeš, pa ti ne bodo vedeli odgovoriti. Začuden vas bodo gledali, češ kako da vas v današnjem času, ko vsakdo ve, kje je boutique in koliko stane alfa romeo, more zanimati neka galerija, ki se ji pravi celo narodna (ta izraz je sploh zastarel). Dol s takimi stvarmi, ki jih razjeda čas. V narodni galeriji je razstava umetnosti na Slovenskem v preteklosti. Ha, preteklost. Kaj pa je to sploh važno.

Joj, ali bo Olimpija ostala prvi nogometni ligi?



Kako dobro je, da profesorjem prihranjajo delo, čas in trud s kontroliranjem prisotnosti, nam dokazuje »prava zrelost« študentov na višji pravni šoli, kjer kar sami vodijo to kontrolo. Pa da se razumemo, za ta odločilni korak so se odločili samo redni študentje, ki so uslužbenci Službe javne varnosti. Le-ti imajo precej boljše pogoje za študij kot drugi študenti in je morda vzrok za takšne vrste kontrolo prav tukaj. Lahko pa bi kdo pomislil, da imajo še kar naprej takšno veselje do svojega poklica. Nihče ne more iz svoje kože!



Odbor ZS MVZ pripravlja veliko »vzgojno« akcijo po odborih ZS na višjih šolah. To utemeljujejo, češ sedaj je pravi čas za vsakršno »vzgojno« poseg, zdaj, dokler še ti na novo pečeni »funkcionarčki« niso navdani z akademsko puhloglavostjo.



Profesor matematike na VEKS je že na začetku poudaril, da pri vajah ne bo nikogar silil k tabli. Pred kratkim pa je ob vpljudni odklonitvi dveh študentov, da bi prišla k tabli »pokazal svoje znanje«, vzrotil. Svojo nejevoljo je pojasnil s prikrojitvijo izreka —

vem, da nič ne vem — in to ti kole: »Saj ne morete vedeti, česa ne veste.« Res je sicer, da se ti napak učimo, samo nihče nima rad, da se iz njegovih napak učijo še drugi!



Odbor ZS MVZ je predlagal uvesti »Plaketo priznanja«, ki bi jo naj dobili »posebno zaslužni na področju udejstvovanja študentov...« Ni čudno, da je tako »bistra« ideja prešinila glave nekaterih članov predsedstva odbora, ko pa so vsak dan priča podeljevanju razno raznih plaket, še bolj pa razno raznim »zaslužnikom«. Upam, da ni nihče od »prebujiteljev te plakete« že videl svojega imena na njej. Seveda da na take plakete ne pristajajo, in tako se je tudi odločilo predsedstvo na zadnji seji.



Predsedniki komisij bi se naj v bodoče nagrajevali, in to s tem namenom, češ potem bi lahko vsaj od njih zahtevali, da delajo in jih ne bi bilo več potrebno prositi. Komentar ni potreben!



Predsedniku socialno ekonomske komisije na odboru se je tako mudilo, da je že kar na začetku seje lepo vpljudno opozoril prisotne, naj se vnaprej z vsem strinjajo, tako bo hitro končana seja. Imel je tudi nekaj kimajočih privržencev!



RAVNATELJ GIMNAZIJE me je prav laščivno sprejel na stopnišču »hiše učenosti« izjavo, da je KATEDRA vulgarna, neužitna, nesramna, da jo odsvetuje dijakom (bržda se boji, da se ne bi pohujšali?). Dokaj alergičen je na karikaturu DAJTE NAM MOSKE VODE, objavljeno v 2. številki, ker je nemoralna in nesramna! Povedal sem mu, da je uspeh lista odvisen od profesorjev in dijakov in ga povabil k sodelovanju, pa je prav malo manjkalo, da me ni skozi najbližje okno poslal k »vragu«!

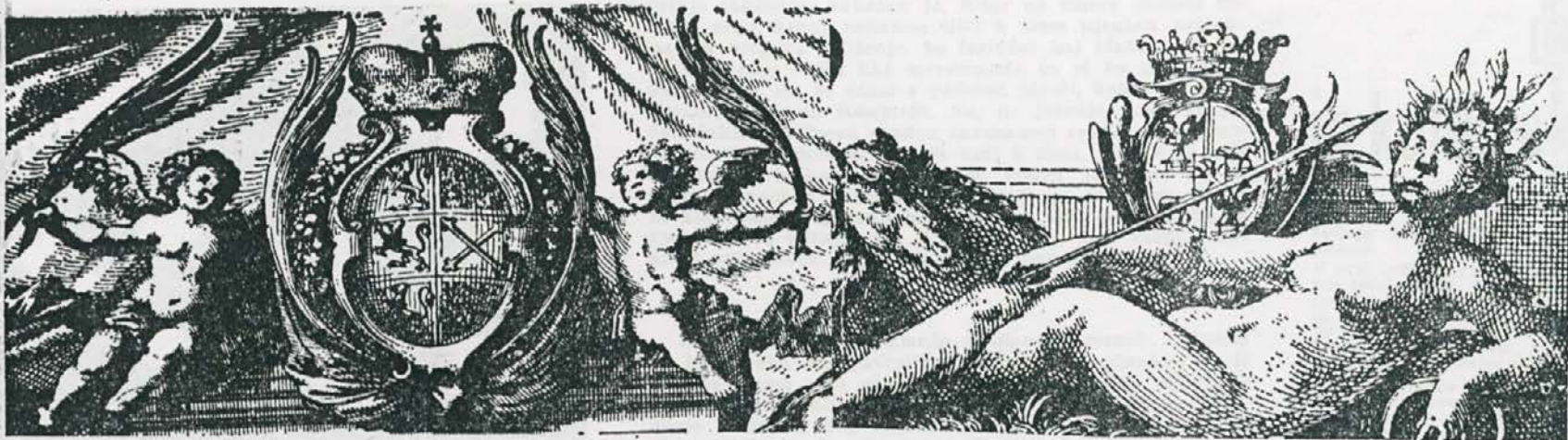
DRUGACE PA MENIJO DIJAKI. Pravijo, da so nekako izolirani. Pogrešajo enotnost, zdravo akcijo in nekoga, ki bi jih vodil. Nekaterim je celo žal, ker zaradi gmotnih težav ne morejo študirati na mariborski gimnaziji.

RAVNATELJ EKONOMSKE SREDNJE SOLE me je prisrčno sprejel in me predstavil dijakom. Povedal je, da si prizadeva, kako bi svojim dijakom, poleg obveznih predmetov, nudil čim več koristnega in poučnega za življenje. Povedal je, da je Ptuj v resnici kulturno mrtvilo in da se mu zdi nujen študentski tisk, preko katerega se lahko zblížajo dijaki, bodoči študentje.

DIJAKI ESS so dostopni za pogovor, njihova živahnost in inteligenca raven pa prav nič ne zaostaja za dijaki ljubljanskih srednješolcev.

PTUJSKI GIMNAZIJCI so vase zaprti, okorni in le s težavo izvlečeš iz njih tisto, kar v resnici mislijo! REPUBLISKI ORGANI, ki so izdali elaborat o racionalizaciji šolstva, predvidevajo ukinitve ESS v Ptuj. PTUJČANI in okoličani pa se zavzemajo za obstoj ESS in menijo, da ne bi bilo posebne škode, če bi raje ukinitili GIMNAZIJO, saj so gimnazijci po maturi praktično brez poklica, kmetje v okolici Haloz in Ormoža pa so pretežno socialno šibki in le s težavo šolajo svoje otroke! Zaradi vtisov, ki sem jih doživel na ptujskih šolah, se tudi jaz pridružujem mnenju PTUJČANOV!

Miroslav SLANA



vem, o, vem svoj dolg

Dasi bo zvenelo neskomromno, ne morem drugače, kot da omenim svoj članek iz prve letošnje Katedre pod naslovom Veš, poet, svoj dolg, v katerem sem razmišljal, le kaj bodo naredili pisatelji in drugi umetniki petih držav, ki so okupirale Čehoslovaško. Se bojo li solidarizirali, distancirali ali obsodili okupacijsko politiko njihovih armad? Ali bojo molčali, oziroma morali molčati? Minil je dober mesec in nekaj smo že lahko izvedeli. Ne vemo, kaj je rekel Solohov, v čigar umetniško moč nihče ne dvomi, dasi imamo pomisleke nad njegovim nasprotovanjem vsem »svobodnejšim« ruskim pisateljem, vemo pa, da se je jasno distanciral do početja svoje vlade Jevgenij Jevtušenko (ta Majakovski naših dni), prav tako so naši listi prinesli izjavo poljskega pisatelja Jerzyja Andrzejewskega in sporočilo o napadih na Mrožka, najpopularnejšega poljskega in sploh »socialističnega« dramatika naših dni.

In vse to, kar smo do sedaj izvedeli, nam daje upanje, da župančičevi verzi še niso iz mode. Dva protesta iz Poljske kažeta, da se poljski pisatelji niso oddaljili od ljudstva v taki meri kot oblast (ali je to še ljudska oblast), saj točno vem (to sem občutil na svoji koži, ko sem bil pred tremi leti šestnajst dni na Poljskem), da Poljaki ne ljubijo Rusov v svoji deželi niti njihove »nadoblasti«, da jim ne zaupajo, da se jih bojijo. Mrožek in Andrzejewsky sta obsodila napad. Za Mrožkov angažma smo izvedeli sicer samo iz časopisne vesti, v kateri je mogoče izvedeti, da ga je poljski armadni list napadel zaradi pisma, v katerih se jasno vidi, da se ne strinja z vojaško intervencijo Čehoslovaške. To pomeni, da se je opredelil. Tudi Andrzejewsky, avtor romana Pepel in diamant, je izrekel svojo solidarnost s čehoslovaškim ljudstvom. Ne smemo pozabiti, da sta se oba s tem izpostavila »maščevanju« oblasti, pa naj to zveni še tako staromodno. Tudi oba umetnika sta pravzaprav vedela, da je njuno angažiranje »donkihotski boj«, kot je svoj čas Cankar imenoval svoje izpreminjanje sveta, saj ne moreta spremeniti dejstev, in vendar sta to naredila. Tak občutek nemoči, obenem pa moralne dolžnosti po angažiranju vidimo v izjavi Andrzejewskega:

»Zavedam se, da moj glas političnega in moralnega protesta ne more izgledati in oprati sramote, ki se ji je Poljska izpostavila v očeh vsega napredno mislečega sveta. Toda ta protest, ki se je porodil iz srda, bolesti in sramu, je edina stvar, ki jo v tem trenutku lahko ponudim vam, vašim prijateljem in kolegom...« Pismo je naslovil na Edvarda Goldstuckerja, predsednika zveze čehoslovaških prijateljev.

Se pogumneje in jasneje se je oglašil Jevgenij Jevtušenko, ki je kmalu brzojavil Kosiginu in Brežnjevju, dvema apostoloma ruskega nasilja: »Ne morem spati. Ne vem, kako morete živeti naprej. Vem pa, da je moja moralna dolžnost izraziti vam občutke, ki me tesnijo. Trdno sem prepričan, da je naša akcija v Čehoslovaški tragična napaka in strašen ter grenak udarec prijateljstvu med SZ in ČSR in udarec svetovnemu komunističnemu gibanju...«

To so podatki o angažiranju umetnikov v tem sporu, morda je bilo teh poročil še več, pa sem jih prezrl, morda so se angažirali tudi drugi, pa nismo vedeli. Morda jih večina molči po starem pregovoru: »Kdor molči, desetim govori,« morda pa veljajo za njih Jevtušenkove besede: »Tradicija me je naučila, da je molk često sramota.« To so trije, kje so ostali? Še molčijo.

Ali pa so morda takega mnenja kot precejšen del modernih in mondenih slovenskih literatov (ki sicer nimajo takih razlogov za proteste), ki oznanjujejo neangažiranje kot zveličavno in označujejo vsak protest za humanizem ali sentimentalni humanizem? Je pa tako že od Sokrata, Galileja, Cheniera, Brechta, Weissa, Millerja, Levstika, Cankarja, da čakamo na glas pisateljev in znanstvenikov in umetnikov, kajti »umetnik, ki se prilagodi, ni več umetnik«, je rekel rajni Cankar. Isto velja za prilagojene poljske, ruske, bolgarske, vzhodnonemške in madžarske pisatelje in za vse druge. Tu smo omenili le tri izjeme, prepričan pa sem, da jih je še nekaj, samo da morda ne morejo do besede, ali kdo ve, kaj še vse...

Tone Partljič

rtv in cerkev

V devetnajsti številki verskega lista Družina je bil objavljen članek dr. J. Janžekoviča »Za še boljše sožitje«, ob katerem bi se veljalo zamisliti. Pisec, ki obravnava sožitje med komunisti in kristjani, ugotavlja, da je le-to vedno boljše. Z medsebojnim razumevanjem so cerkveni

predstavniki dosegli marsikatero izboljšavo za svoje privrčence. »Nekoč je bilo povsem nemogoče prirediti skupinsko romanje. Posamezniki so imeli velike težave, če je obstajal sum, da so romarji. Danes z lahkoto dobite romarski vlak ali avtobus. Še ponujajo vam jih,« piše med drugim v članku. Zakaj pa bi onemogočali romanja, ki gotovo imajo svoj pomen. »Tudi vprašanje tiska je že rešeno,« pravi pisec. Verniki imajo svoj list, ki nima težav. Tudi razpečevanje verske literature je svobodno. Ko je nova jugoslovanska vlada po drugi svetovni vojni ločila cerkev od države je marsikdo mislil, da bo cerkev v socialistični družbi izgubila svoje privrčence. Cerkvenim predstavnikom so družbenopolitične organizacije popuščale, kjer so oni želeli. Cerkev pa je vse bolj in bolj utrjevala svoje pozicije v družbi. Včasih je cerkev s svojo ideologijo dominirala med preprostimi ljudmi. Danes pa ima svoj vpliv tudi na inteligenco, tisto inteligenco, ki je večkrat na vodilnih mestih v gospodarskih, prosvetnih in sem ter tja tudi v družbenopolitičnih organizacijah.

Če učitelj v prvem razredu osnovne šole hodi v cerkev, vedo to vsi otroci, katerih velika večina pridno obiskuje verouk. Skupina učencev, ki v popoldanskem času čaka pred cerkveno ustanovo, je vsaj tolikšna kot ona, ki čaka na vajo pevskega zbora. V višjih razredih, ko v šoli spozna našo zgodovino (točneje narodno osvobodilno gibanje), se večina navduši nad voditelji NOB, nad komunisti, in tako popolnoma spremeni svoje sicer skromno politično prepričanje.

Naj se spet povrnem k članku v Družini. Pisec se sprašuje: »Ali bi sožitje med komunisti in kristjani moglo biti še boljše. Kaj še zastruplja in kvari to sožitje. V zvezi s tiskom smo pred leti omenjali še radio, danes bi dodali še televizijo. Ali bi naša RTV kaj izgubila, če bi za svoje verne naročnike prihranila kakšne pol ure na teden za versko oddajo, da jim ne bo treba loviti verske glasbe in pridig iz zamejstva.« Nad temi besedami bi našli med različnimi ljudmi različna reagiranja. Nekdo bi kategorično izjavil: »To presega vse meje,« spet drugi: »Da, to bi bilo možno.« Rad bi, da bi nekdo od naših političnih voditeljev komentiral te besede. Kako je mogoče, da na šolah še vedno poučujejo posamezni profesorji, ki zababajo v cerkev. Ali je taka dvostranost pri nas možna. Ali je takšno sožitje, ki ga omenja člankar (katerega pa ne obsojam, ker ugotavlja le dejstva) pri nas možno? Kako bomo dobili zdrave člane naše družbe, našega socialističnega družbenega sistema, če so možne takšne kontradikcije. Lastnikov rdečih izkaznic, ki ob velikih cerkvenih praznikih zaidejo v cerkev, ni malo. Torej niso člani partije iz političnega prepričanja in niso komunisti v pravem pomenu besede, ker so v organizacijo stopili samo zaradi položaja, zaradi drugih. Sožitje med komunisti in kristjani obstaja, toda v čigav prid in komu to sožitje koristi. Če pa nekomu koristi, mogoče drugemu škodi. J. Jagodnik

črna kronika

V našem dnevnem časopisju je po navadi nekaj prostora rezerviranega za nesreče in kazniva dejanja. Tudi uredniški kolegij mariborskega Večera je prišel do spoznanja, da marsikdo rad prebere najnovejše vesti o ubojih, tatvinah itd. V pristojnosti časopisa je, da je širša javnost čimprej obveščena o najnovejših dogodkih doma in po svetu. Novinarji, ki pišejo o tem, morajo biti na vsak način objektivni. Vsakdo sicer lahko ima o določeni stvari svojo sodbo, ki je pa nikakor ne sme vsiljevati drugemu. Še posebej velja to, če gre za človeka. Nič lažjega ni, kot enostransko očrtniti osebo, ki je (ne)zagrešila kakšno dejanje. Prav to se večkrat dogaja v člankih piscev tako imenovane črne kronike. Da se razumemo! Nikakor nočem zagovarjati kaznivih dejanj ali občanov, ki so jih storili. Toda omenjeni pisci so postali že pravi »strokovnjaki« na področju pravosodja in kar tekmujejo, kdo bo točneje ugotovil stopnjo prekrška in kazni, ki jo bo moral osumljenec prenesti, še preden je zadeva prišla pred pristojno sodišče. Takšne sestavke prebirajo v prvi vrsti ljudje, ki jih to zanima, in ki so posredno ali neposredno povezani z dejanjem. Največjo moralno odgovornost nosijo poleg krivca tudi svojci in sorodniki, ki pa v mnogih primerih niso prav nič krivi. Lahko si mislimo, kako težko se prizadeti spet vključijo v normalen krog življenja. »Nihče ni kriv, dokler ni obsojen« piše med drugim v ustavi.

V kolikr se avtor ni sposoben vprašati po vzrokih za določeno zgrešeno dejanje in v kolikor s tem v zvezi ne more prikazati pravega ozadja (socialno, družbeno...), bi naj bili takšni sestavki strogo informativni in predvsem objektivni. Menim, da bombastično opisovanje posameznega zločina do ponatankosti ni častno za novinarja, ki o tem piše. Sicer pa dajejo takšni članki povod za prenekatere razpravljanja, ki navadno pridejo do različnih izmišljenih in »fantastičnih zgodb« s takšnimi ali drugačnimi konci.

Mitja Repič



per aspera ad astra, tone partljič

Za prvo knjigo črtic (Ne glej za pticami) je ugledala luč dneva tudi drama našega sodelavca. Tako je naneslo, da danes na mestu, kjer je sam običajno pisal o gledaliških predstavah, o problematiki gledališča, o avtorjih, pišemo o njem. Seveda pa to ni nikakršno naključje. Tone Partljič je dokazal, da teatra ne pozna zgolj iz teorije ali morda s pomočjo »intuitivnega« dojemanja posameznih del. Ze pred dvema letoma je napisal Snelguličico, satirični tekst, ki bi ga moral tedanji študentski oder igrati, pa do uprizoritve zavoljo takšnih in drugačnih razlogov ni prišlo. Avtor sicer sam priznava, da tekst ni bil najbolje literarno in dramaturško dognan. Gre pač za čisto informativno obvestilo, ki naj bralcem sporoči, da se Partljičev od drsko snovanje ni začelo in končalo pri Ribah na plitvini.

Takoj moram povedati, da bo ta moj zapis o Partljičevih Ribah verjetno nekoliko manj evidencialen, da se bo nekoliko manj trudil podati kompleksno podobo o drami in o avtorjevem sporočilu, kakor so to (sta?) storili nekateri kritiki, ki se z gledališčem menda poklicno ukvarjajo. Raje bi spregovoril o vprašanjih, ki jih avtor pred gledalca postavlja v obliki dialogov ali situacij, o vprašanjih, ki sporočajo, ki jih je mogoče eksplicirati, ki zapuščajo imanentni krog samega dogajanja, ki nas silijo v razmišljanje in zahtevajo od nas sodelovanje in udeležbo. Seveda bom nestrokovno, kolikor je pri takšnem pisanju sploh potrebna strokovnost. Skušal bom o dramati pisati iz čisto določenega zornega kota, ki morda ni samo moj, sprejema pa resnico o možnostih različnih interpretacij kakšnega literarnega dela.

Omenil sem »literarno delo«. V čem je Partljičeva drama literarni tekst? Morda bom nekoliko preveč nasilen, vendar bi iz območja »literarnega« takoj izključil vsa razglabljanja o plačah, o tegobah prosvetarjev, o štipendijah in tako naprej, če bi to seveda bilo osnovno sporočilo drame. Ker pa so ti dialogi po vsej verjetnosti vgrajeni zavoljo tega, da bi bilo mogoče dramo sprejeti kot aktualno in postavljeno v stvarni svet in stvarna razmerja, o njih ne bom razmišljal. Avtor se je gotovo sam dovolj dobro zavedal, da se plače učiteljem uspešneje izboljšujejo s štrajki kakor z dramami. Morda je bilo tega Zeleznikovega in Jožetovega kritiziranja družbe iz učiteljskega aspekta in z učiteljskim nivojem nekoliko preveč.

Junaki Partljičeve drame se skušajo dograjenemu in popolnemu svetu, v katerem živijo, nenehno upirati, ker ta svet ni niti dograjen niti popoln. Njihova dejanja sicer niso dejanja kakšnih revolucionarjev. Ne. Svet, ki ga živijo, nenehno kolnejo, nihče izmed njih se v tem svetu ne more znajti in potrditi, nihče se ne more celostno uresničiti. Celokupnost njihovih prizadevanj, njihovih beganj, previranj, obupavanj, stokanj... to je upor. V takšnem svetu ni mogoče živeti. Treba ga je napraviti boljšega, bolj avtentičnega. Nihče izmed njih ne zmore urejati niti svojega bivanja in nehanja, kaj šele, da bi spreminjali zunanji svet. Zlasti jim je tuja 11. teza o Feuerbachu.

Sveta učitelji v Jelovju ne zmorejo spreminjati, ker ga ne poznajo, ker nihče izmed njih še življenja ni zaživel. Vsak v sebi nosi svojo nemoč in svojo revščino. Vsak izmed njih je notranje determiniran. Izkustva ga

delajo takšnega, kakršen je. Kdor ne zmore preseči samega sebe, kogar nenehno tišči k tlom njegova preteklost in njegovo življenje, bo izgledal kaj klavarno, če bo hotel v tem svetu kaj spreminjati, če si bo prizadeval vsaj toliko, da bi dihal s polnimi pljuči, kakor je dejal Partljič Viktorju Konjarju. Ne, ni Jelovje tisto, ki jih dela takšne. Njihova usodna zavezanost svojim izkustvom in nemožnost preseganja, jih tlačí k tlom. Jelovje je tudi za drugim hribom, pravi eden izmed junakov. To ni preprost poskus eksplikacije jelovskega zatočnega zraka in klavnega stopicanja na mestu, v širši prostor. To je spoznanje o odtujenosti. Kjerkoli smo, smo takšni, kakršni smo. Svet, ki ga živimo, ni naš svet.

Brezizhodnost, pristajanje na danost, nemoč... Tukaj bi bilo treba spregovoriti o posameznih junakih, kajti vsakdo izmed njih na svoj način izraža svojo neobgljenost. Njihovi načini jadikovanja so različni, njihovo lazenje v okviru sten kaplje se kaže za vsakogar posebej po nekih zakonitostih, ki bi jih bilo mogoče imenovati psihološke, pripisati pa bi jih bilo mogoče tudi že omejenjeni notranji izkustveni determiniranosti. Jasno pa je eno: Brez sveta, ki ga živijo, jelovski učitelji ne bi mogli živeti. Jože je srečen, ker se lahko gre upornika, obenem pa odkloni štipendijo za študij v Ljubljani. Tomaž se nenehno grize in črviči, ker so mu pobili starše, pa vendar najde svoje drobno zadovoljstvo v dejstvu, da so Žilnika vrgli iz partije. Ne verjame pa, da si je skoval največje srečo s tem, ko se je poročil z Veroniko, pa ji kljub temu pridno nalaga drva v peč in tako naprej. Skušajo se rešiti, pa se ne rešijo, hočejo ubežati pa ne ubežijo. Edina Veronika dožene, da je treba tukaj živeti in delati, da je takšno življenje edino možno. Seveda pa je vprašanje, če tudi zares misli tako ali pa



enostavno ugotavlja ukletost in brezizhodnost situacije, pa se ji skuša podrediti (s pomočjo poze?) in si napraviti življenje znosno.

(Ravno zavoljo tega moram reči, da se mi zdi popolnoma nedognana interpretacija, ki jo je napisal Marjan Javornik v Delu. Citiram: »In navsezadnje; mar pomeni materinstvo negacijo ženske družbene angažiranosti pri stanek v močvirni prilagodljivosti življenju in odpoved težnji po njegovem spreminjanju na boljše? Recimo, da bi Veroniko zares tako zlomilo, potem bi se moralo to zgoditi vsaj v tragičnem konfliktu, v od drskem dejanju, nikakor pa ne zaradi nedomišljene, površne teze.« Rekel sem že, da je pri vsakem tolmačenju nekega teksta možna različna interpretacija, nikakor pa ne napačna. Gotovo je Javornik izkušen gledališki kritik in »ma za obravnavanje dram verjetno izoblikovano nekakšno miselno izhodišče; to pa ne more pomeniti, da je lahko takšno izhodišče edino in a priori pravilno. Ta primer to dokazuje. No, takšnih trditve je v omenjeni kritiki še veliko. Pa to samo v oklepaju.)

Seveda bi bilo mogoče pisati in govoriti še o veliko razsežnostih Partljičeve drame, o »smislu nesmiselnega«, kot je zapisal Lojze Smasek v Večeru, o vprašanju avtentičnega življenja in podobnem. Tudi »družbeni angažma« je po vsej verjetnosti precej pomemben, pa o njem, kot sem zapisal že v začetku, ne bom govoril.

Težko je ta trenutek reči, če je Partljičeva drama prinesla v slovensko literaturo kaj izrednega, enkratnega, dognanega... Neizpodbitno dejstvo pa je, da smo Slovenci dobili mladega, borbenega, zavzetega, iskrenega (in kar je še lepih besed) dramatika. To pa je nekaj.

DRAGO JANČAR

in kultura kd

Ob prebiranju tez iz gradiva, edanj ribor sem dobil neroden vtis pr narnega konstatiranja... ki zahteva.

V prvi vrsti ne gre za to, oblen šele sedaj odkrili, ker je vsa prav boleče prisoten v naši isti in ne še večji problemski ostrin vsaj. To pa vse do tedaj, dokler ne vsi, forumi, podvzeli res vse, pa posleda ukrepe — da se stanje izboli.

Ne smemo ostati samo pri ranjanju roma pri izvrševanju pa prihaja absu samo zato, ker se problema smo sa. Ne gre samo zato, da bomo »kulti priznamo si odkrito, da smo mudil zelo veliko. Problema kultiviravne nekaj izleti, blagoslovljenimi iskom nikov ali z nekaj kulturnimi estaci bila ena od predlaganih obiljavanj že zaskrbijoče, je treba same le osnovi, tam v izhodišču, kjer amo cija« ne sme iti samo linearnostitika povsod, sočasno in z enojo uspehu.

Vse, kar lahko storimo v delu orga le še krpiti, kulturno pa moradi ko je za to še najbolj sprejemali dmo Janeza naučili ljubiti, bez tju imel priložnost slišati, Janez bo in se eno vprašanje se mi je vsob ko se vrnil; kaj hočemo pravzaprav? Nivo še zniža, ga torej poskuna te borimo, da ga zvišamo. Moma pr vendar ob naši praksi vrednotislec. Na eni strani obsojamo nivoitoar strani pa poplavljam običinsimnc literature. In če se bo pojavil Pla ki, bomo morda povzdignili bomo rameni, češ tudi drugi ga imin č gledališčih in na TV in pustim vsore res dosegli salamonsko rešitevomis. »V razpravah je bila odločnojavljati matično razvijati kulturne pože šolskih ustanovah. To smo a za kulturne potrebe mlade generacijski proces, minimalne.«

Napačno je, če bi se omejili vnersamo v tem času, se pravi v dsnost je otrok še nekako neosveščpravo nujno tudi tukaj vzgajatreba pojavijo očitni znaki po nekemam nimanju, se pravi na rangi snih iz noma odgovorili. In tu bi mordaščanja. Se posebej je to kritičnim ne kaže ravno toliko kritičnost vs dejansko dobimo vsaj večinoektm zabljam, da je ta čas šolanjačas, ko polikulturno znanje, odločnikakor ne more zadostovati, bi n za kulturno življenje. Da pa jesreč je še vedno veliko govora, ali tade samezna stroka upravičena do d nacija? Ali naj nekaterim diam stroke (samo te?) dovolimo včas Iskreno dvonim, da se je kdaprdaljšati šolanje zaradi tega (madrus polikulturne vzgoje. Ko gre zveknatrpamo v treh mesecih na bistis kovno znanje in s tem smo s jans potrebuje. Polikultura vzgajatu to, ker čas drugače ne dopu. Ni mladih ljudi po kulturi tako nmal bi bile večje.

Le kako lahko damo nekomustron itd.) v treh letih pri približno? u je (oba predmeta sta združena)kak nost, če se zavedamo, da je tu špet zahteva celega človeka, in v tu »Manjka torej dolgoročno in nmo ljavljanje polikulturne vzgoje.« kov premajhni. Strokovno šolstvo Jane kem pogledu in neurejeno, da p ko bomo odlašali s korenitimpreposkus reformel), več bo tisk udeleževanju moral omogočitiand manifestacije v času kakšnegarazr nekaj kar je prisotno v tisti vdan usus vivendi. V takšnih razmerpa, no pričakovati, »da bi delovni vekpak celo aktivni subjekt« (po ah).

Kako uskladiti napore za kulzaci pojave, kot je pojav plaže in mrc blagoslov commerciale in nas, bob njenega poslanstva (ZJK) soditi d reda v kulturni sferi.«

Kje je idejno politično kulturnvod katerih založb, ki jim je poglana no sredstva? Je tu ZK popolno? br no odstopanje? Zakaj dajati blislo turnega človeka? Le kako naj gaja (krajšanje šolanja na strokovni jlarne plaže) pred nekaterimi jlav nadoknadi na drugi strani. Kler okus, cencija (in dokler splošno) ne bomo vzeli časa in sredst d okus, kaj je dobro in kaj ni, am nivo kaj zvišal.

»Ne plediramo za skrajno znižje gledališče — op. p.), pač pa za bil prav razumem, bi nekaj le bilopr od možnosti ali celo rešilna bila v voja. Mislim, da je to popolna a bližali kulturno delavcu ali pa m p jekt — uvedba samoupravne kltur plačujemo davek svoji majhnost, da

Delavski razred Kdo h komu?

sedanje mestne konference ZKS Ma-
ga precej površnega in zelo imagi-
ki jo problem kot tak nujno

problem je ali ga ni ter ali smo ga
rešili ko prej jasno, da je ta še celo
možnosti in da bo obstajal še naprej, če
vsaj tak, kot se nam kaže danes.
vsi, še posebej pa za to odgovorni
poslednje — čeprav morda drastične

ljanju in ugotavljanju, v praksi ozi-
absurdnih kontradiktornosti morda
samo enkrat na leto.

kultivirati razred upraviteljev, ker,
smudili, če ne že vse, pa prav gotovo
upraviteljev ne bomo rešili samo z
iskom kulturnozgodovinskih spome-
stacijami na leto v podjetju (to je
evanja). Današnje stanje, ki je res
ne la na tej osnovi, ampak prav v
vemo razred upraviteljev. Taka »ak-
vertikalno v nekem okviru, seči »ak-
močjo, sicer ne moremo govoriti o

organizacijah, je to, da poskušamo
nadgraditi človeka že v šoli in še prej,
Ali da povem bolj banalno: kar bo-
jez hubil, ali o čemer Janez ne bo
bo imeli pojma.

ob koncu te, h katerim pa se bom
mošči? Ne pustiti, da se naš kulturni
na tej višini obdržati, ali pa se naj
na prvi pogled absurdno vprašanje,
pisalca.

teorijev gledališč in TV, na drugi
raznomočno plaže in skomercializirane
Play boy v jugoslovanski preoble-
bomo? glas in potem skomignili z
da če realiziramo znižanje nivoja v
na vsi to navlako slabega okusa, smo
nimim!

avljena zahteva, da je treba siste-
neže v osnovni šoli in celo v pred-
zanemarjamo. Ugotavljamo, da so
ki se danes vključujejo v produk-

tem na vzgajanje kulturne potrebe
osnovne šole in predšolske dobe, ko
prav še zdaleč ne zanikam, da mo-
rebo. Toda v tistem času, ko se že
manj, po večjem individualnem za-
in strokovnih šol, pa smo popoln-
lebiti največja teža kulturnega osve-
imnazije in še kakšna srednja šola
vseh strokovnih šolah, iz katerih
ekstnih proizvajalcev. Predvsem po-
na, da bi dali mlademu človeku ne-
kratke. Tri mesece ali štiri in pol
da mu kakorkoli vzbudili zanimanje
reča še večja in TO JE ABSURD!
madoščajo trije meseci ali pa je po-
in pol. Ali ni to celo diskrimi-
na zaradi prepotrebnosti in zahtev
vaja za šolanje, drugim pa manj.
upravljal, ali bi takim veljalo po-
drugim), da bi jim lahko dali več
teka proizvajalca, je dovolj, če mu
levarstvo prepotrebno tehnično in stro-
vansko umili roke, ker ima vse, kar
je gotovo drugotnega pomena že za-
ščiti torej čudno, če so potrebe teh
mizalne. Naravnost čudno bi bilo, če

strokovni šoli (pek, mesar, mehanik
vseh slovensčine in estetske vzgo-
) kakršnokoli večjo kulturno razgleda-
u stroka, ki v tako kratkem času zo-
pu je poudarek.

mo razvijanje kulturnih potreb, uve-
ovo, vendar so današnji okviri za to
jeames še preveč problematično v vsa-
prineslo zaželene sadove. In dalje
memembami (naj ne bo zopet samo
sti ki jim bo potrebo po kulturnem
tindikar s pomočjo izleta ali kakšne
raznika. Kultura mora biti njegova,
vrednosti situaciji, nekaj, čemur pravimo
ena, kot so danes, pa je skoraj smeš-
nek ne bil le potrošnik kulture, am-

ludajo delovnega človeka in razložiti
ercialne literature, ki imata nepisan
kto tem zatiskamo oči? ... k bistvu
dejanska afirmacija delavskega raz-

stvo ZKJ, kadar je vprašanje ne-
stvar komercialni uspeh ne glede
om brez vpliva, ali pa je v praksi mož-
plodov komerciali, če potrebujemo kul-
vamo tako, da zaradi ekonomičnosti
ni tih) in komercialnosti (povzgojiti
ni zatiskamo oči in poskušamo to
Da bi plaža, ki poneumlja in kviri
otih od dobre literature in dokler si
da bomo lahko privzgojili človeku
mo upati, da bi se naš kulturni

niže nivoja (kulturnih storitev — TV,
za bi skrbno oblikovanje sporedov.«
lo potrebno znižati. Torej bi naj bila ena
bili v nekem trenutku tudi znižanje ni-
absurdno, da bi na tak način pri-
pripomogli, da bi postal nekaj sub-
kult. Za nas, ki se vedno borimo in
ostati bi dosegli evropski nivo tudi za

področju kulture, naj stopimo korak nazaj in poslušamo glas ljudstva.
Menda je jasno vsakemu, da masa kot taka ni nikoli v tem primeru
konstruktiven element, marveč lahko deluje le destruktivno. Masa lah-
ko da v nekem trenutku literaturi in kulturi le neko obeležje, neki
svoj pečat, ne more je pa ustvarjati. O neki samoupravni kulturi v
tem smislu torej ni govora. Človeku moramo nuditi, da bo sam spo-
znal kulturo in iskal v njej sam zadovoljstvo, mu to poskušati pri-
vzgojiti, ko je za to sprejemljiv, ne ga pa z njo siliti, ker to ni prava
pot, ki bi dala perspektivo umetnosti in kulturi na splošno.

»Po eni strani je treba delovnim ljudem odpreti možnosti kulturnega
udejstvovanja, po drugi pa kulturnim institucijam omogočiti normalno
delovanje.« Pravilno. Toda zdaj, ko smo to spoznali, pa dajmo to tudi
urediti tudi tam, kjer morda ne bo tako neposredno vprašanje poli-
kulturne vzgoje in vendar morda odločilno, ne samo na enem področ-
ju. Ne mašimo samo nekih vrzeli, ker se bodo slej ko prej pojavile
nove. Kar je slabo, naj izgine, treba ga je nadomestiti z novim. Ni
namreč dovolj samo spoznanje, da nekaj ni v redu. Če bomo pa tu
uspehi, se nam čez nekaj časa ne bo treba več spraševati kdo h komu.
Ali kultura k delavskemu razredu ali delavski razred k njej!

F. Hedl

PRIPIS

Pričujoči sestavek nadaljuje polemiko z osnutkom kul-
turnega koncepta razvoja mariborske regije, o katerem
sta v prejšnji številki pisala Ivo Rudolf in Drago Jančar.
Vsekakor pa ima Hedlovo razmišljanje tudi širše obe-
ležje, med drugim se gotovo z nekega aspekta vključuje
v polemiko o revoluciji ter o manifestih o kulturni re-
voluciji, ki so bili objavljeni v Tribuni.

Kulturni urednik

gledališki maribor

Morda govorimo v Mariboru več o vlogi in funkciji
gledališča kot v drugih mestih. Lahko, da je to znak
stiske, zaledja, province, finančnih kriz itd. Razpravlja-
mo o položaju Opere in Drame posebej, pa spet o gle-
dališču nasploh. Kadar smo govorili o dramskem gleda-
lišču v Mariboru, smo mladi vedno vzdihovali po kakem
eksperimentalnem odru, po samostojni gledališki skupi-
ni, ki bi mimo »uradne«
gledališke hiše tipalo v za nas
nove smeri, nove poskuse, ki bi lažje tvegalo itd.

Tako smo se razveselili uspeha poskusa kabaretnega
gledališča, ki je začelo delovati v KUD Student in ki
je uprizorilo kabaretno lepljenko Objektivne težave pred
dobrimi tremi leti. Že pri drugem poskusu pa je ta sku-
pina razpadla; nekaj zaradi zunanjega političnega prit-
ska (v zvezi z mojo Sneguljčico), nekaj zaradi lastne
trmoglavosti (kajti na koncu je prišlo do dogovora o

spremenjeni Sneguljčici), vendar se je gledališka sku-
pina dokončno umaknila. Toda to je preteklost, nekaj
krivde nosim celo sam itd. Toda nerazumljivo je, da se
je s tem tudi končalo obdobje študentskega gledališkega
poskušanja. Danes so v vrstah KUD Student že povsem
novi, bolj sveži kadri in vendar se nič ne zgodi. Škoda.

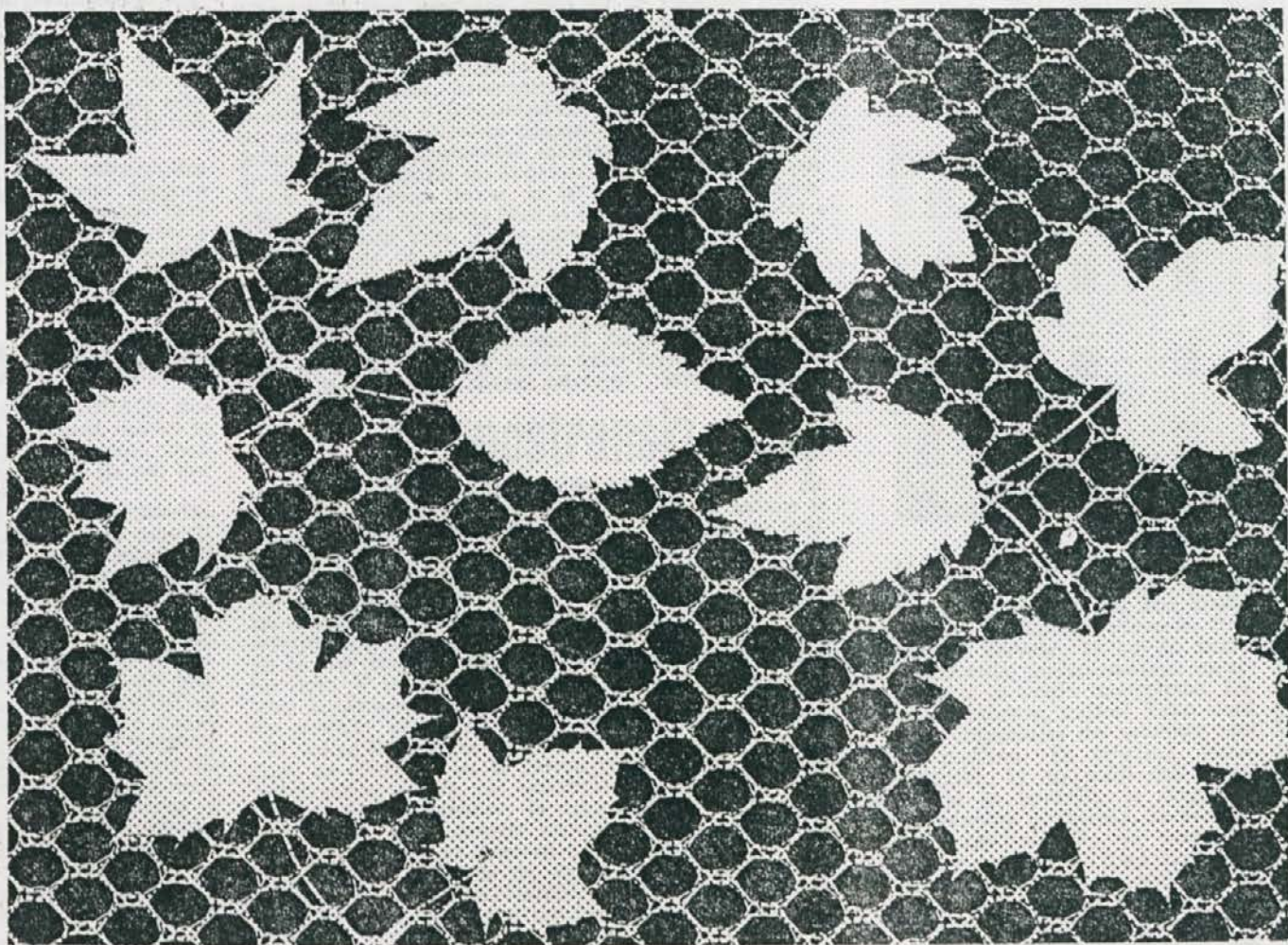
Drugi tak poskus smo imeli menda ravno tako pred tre-
mi leti, ko so se nekateri gledališki entuziasti (menda
predvsem igralec Stanko Potisk, ki se je želel poskusiti
tudi kot režiser) pod dramaturškim vodstvom Vlada
Sruka pripravljali na uprizoritev drame Pred zaprtimi
vrati. Kljub temeljiti programski študiji Vlada Sruka,
ki jo je objavila tudi Katedra, se je vse izgubilo v nič.
Zakaj? Kdo ve odgovor?

Nekaj časa je prav osvežujočo vlogo predstavljalo v gle-
dališkem življenju Maribora amatersko gledališče Slava
Klavora, ki ga »vodi«
Janez Karlin. V času raznih tet
iz Amerike, ženičnih goljufov v Drami SNG Maribor je
to gledališče zaporedoma igralo Synga, Behana in Dür-
renmatta. Dela kot Vražji fant zahodnega sveta, Talec in
Fiziki so temeljna dela vsakega modernega gledališča.
To je eno najlepših obdobji te skupine. Letos je sicer
iz jubilejnih razlogov (sodim) seglo po sentimentalno
simpatični slovenski gledališki preteklosti, ki seveda v
ničemer ne spominja na avantgardo, a je kot izjema
smiselna.

In s tem smo pri kraju. Toda ne. Medtem je novo vod-
stvo v mariborski Drami (tandem Kamenik—Gombač)
zastavilo svoje dramaturško in gledališko organizacijsko
delo zelo ambiciozno in danes se lahko pohvalimo s Ted-
nom slovenskih gledališč (to je že Žižkova zamisel in
»izpeljava«
), oživilnim Malim odrom (ki je vsaj lani
dal odlične rezultate), dalje s predstavami na Rotov-
škem trgu. In nenadoma se zdaj znajdemo pred zani-
mivo situacijo, da »uradno«
gledališče skrbi za dodatne
dejavnosti z vso prizadevnostjo, za kar mu gre prizna-
nje. Zeleti je samo še, da se tako vehementno in pamet-
no zastavljeni politiki pridružijo izredno kvalitetne pred-
stave, več eksperimentalno intelektualnega zamaha, inte-
lektualno pogojeni novi koraki itd.

Morda bo to spodbudilo spet koga, ki bo prispeval, da
bo naša gledališka kultura bolj pisana, manj siva. Morda
bo prišel čas, (a sploh ga še ni slutiti), ko bojo tudi
v Mariboru preštevilni kvalitetni mladi igralci sami za-
čeli iskati možnosti za uveljavljanje. Morda kdaj kasneje
mariborski študenti, dasi ne študirajo na AGRTF, morda
študentje, ki se bojo vrnili iz te akademije nazaj v Ma-
ribor. Zaenkrat pa moramo priznati, da vodi mariborska
Drama nenavadno širok »delokrog«, kar pa za Maribor
v tej situaciji niso mačje solze. Tako.

Tone Partljič



Jesenski mozaik

Foto: Bogo Cerin

glasujemo za!

O referendumu za samoprispevek občanov

Zadnje čase so pričeli postavljati referendumi splošna družbena praksa pri nas in na njih naši vrli občani odločajo, ali bodo imeli nove ceste, nove šole ali kak drug družbeno pomemben objekt. Seveda ne nazadnje pa s tem prostovoljno praznijo svoje žepe. Z referendumu so pričeli po tovarnah, sedaj so prišli na občine in gotovo ni daleč čas, ko se bo morala vsa Jugoslavija na kakšnem zveznem referendumu odločiti za kakšen zvezni objekt. Malo je referendumov, kjer so dobili odgovor »proti«. Pravzaprav je njegov izhod najbolj odvisen od propagande, ki poizkuša preko vseh komunikacijskih sredstev prepričati člane kolektivov, občane ali državljane, da je največja nujnost glasovati »za!«.

Sicer sem proti vsaki obliki referendumu, ker sem mnenja, da bi moral sam sistem zagotavljati pаметen razvoj, brez bolečih posegov v žep. Ljudje so pač prepričani, da je višina dajatev od njihovih osebnih dohodkov popolnoma dovolj visoka in jih ne bi kazalo še poviševati.

Sedaj smo tudi v Mariboru dobili svoj občinski referendum, ki bo v decembru tega leta. IN GLASOVALI BOMO »ZA!«.

Zakaj? Oglevali smo si predlog referendumu, ki predvideva izgradnjo ali dozidavo vrste objektov. To so v glavnem šole v Mariboru in okolici, in referendum predvideva pri večini šol dozidavo tistega, za kar je zmanjkalo denarja pri prvotnih projektih. To so v največ primerih telovadnice in podobni prostori. Glavni objekt, za izgraditev katerega se bodo morali odločiti občani, bo izgradnja novega mestnega kopališča z zimskim bazenom na levem bregu Drave ob Strmi ulici, ki je Mariboru res nujno potrebno. Vsi vemo, da je telesna kultura na naših šolah močno zanemarjena iz popolnoma objektivnih vzrokov. Razvoja plavalnega športa si ne moremo več predstavljati brez možnosti plavanja skozi vse leto. S plavanjem bo lahko popestren tudi pouk telesne vzgoje, in ni dvoma, da se bodo ob takšnih pogojih nekateri razvili tudi v vrhunske športnike. Poznamo tudi »sramoto« mesta Maribora, staro dotrajano mestno kopališče, ki je bilo morda pred nekaj desetletji sodobno in moderno, danes pa je lahko samo še muzejski primerek vzdrževanja higiene pred desetletji.

Objekti, ki jih obravnava predlog referendumu, bodo koristili predvsem mladim ljudem. In pred nas se postavlja sedaj alternativa: ali sedaj prispevati iz svojega žepa skromno vsoto in v nekaj letih priti do nujno potrebnih objektov ali čakati, da se nabere dovolj sredstev iz rednih proračunskih virov, kar še lahko traja lepo število let. Mnenja smo, da je izgradnja teh objektov tako nujno potrebna, da lahko mirno glasujemo »ZA«, saj bi navsezadnje ti objekti bili potrebni že pred leti in ne šele sedaj.

Na nas je izvedba politične akcije, da bo referendum uspel, in naši glasovi bodo pomemben delež njegove uspešne izvedbe. Prav tako mora naše mnenje vplivati tudi na starejše ljudi, saj navsezadnje prispevek niti ne bo tako visok: 1 odstotek od rednih mesečnih dohodkov tistih, ki mesečno zaslužijo nad 600 dinarjev.

N. Šoštarč

resnica o zmedeni resnici

V tretji številki študentskega lista KATEDRA je pritegnil mojo pozornost sestavek O konfuzni resnici in provincializmu, ki je bil objavljen na sedmi, srednješolski strani. In zakaj? Iz več vzrokov. Pa naj kar konkretno preidem k stvari.

Kako, da lahko ti, Andrej Dolinar (oprosti in prosim, ne zameri, da te tikam), daješ ocene, kaj so mnenja večine mladih? Ali si morda kak aktiven mladinski funkcionar ali družbeni delavec, ki se ukvarja z mladinsko problematiko? Pa tista fraza — »ideje večine mladih, ki se borijo za vsakdanji kruh« — je res ganljiva. Se nekaj. Prosim, objavi kjerkoli (lahko v Katedri) ključ metode, po kateri si ugotovil, kdo je prepotenten in kdo ni (mnogi ti bodo hvaležni). Ali misliš, da bi se stvar kaj spremenila, če bi se mladinci predstavili s polnimi imeni. Ljudje niso vinske steklenice, da bi lahko iz etikete (imena) razbral vsebino. Pa naj citiram nekaj tvojih nermislov: »... Ustava daje slehernemu državljanu pravico do svobode govora in...« — malo naprej pa — »... v zaprtem krogu se da čisto drugače pogovoriti...« (to je izjava mladincev, da ne bo pomote). Torej ti mladi ne bi mogli trditi isto kot ti, da ustava daje... In zakaj? Malo naprej pa preberem iz tvojega sestavka popolno negacijo izjav Danila, za katerega trdiš, da je odličen po-

znavelec družbe. Mi lahko ti poveš, kako je s to stvarjo? Lahko kar preprosto, v odstotkih. Na koncu sestavka svetuješ udeležencem razgovora, da se naj raje skrivajo, če so njihovi pogovori takšni. Zakaj, ker ustava daje... ali je mogoče vzrok kje drugje? Nasploh pa je članek O konfuzni resnici... sestavek mladega človeka (saj upam, da se nisem zmotil, ker je bil sestavek objavljen na srednješolski strani), ki v borbi za afirmacijo z vsem besom in mladostno zaletavostjo obravnava članek iz našega tiska. Pa brez zamere, Andrej!

Bogo Čerin

objektivnost poročanja

Malokdo ni bil presenečen ob odstopu Vere Nikolič v polfinalnem teku na olimpiadi v Mehiki. In zakaj? Mesece in mesece so nas (bralce) športni novinarji »zlagali« z odličnimi rezultati, rekordi in uspehi Vere Nikolič. Trdi in naporni treningi — Vera preteče vsak dan po 20 km — Iz treninga v šolo, iz šole na trening in podobni naslovi so polnili stolpce našega športnega tiska. Olimpijske igre? Gola formalnost, bi rekel še tako pozoren poznavalec.

In sedaj? Vzrok njenega uspeha je več kot jasen — prevelika psihična obremenitev. Mesece in mesece so jo »preparirali« z dejstvom — zmagati moraš. To so ji pripovedovali in razlagali vsak dan znova in še tik pred usodnim tekom. Pa si oglejmo sedaj še drugo plat medalje. Po neuspehu so športna uredništva kar tekmovala v odkrivanju »grehov« Vere Nikolič. Nemudoma smo lahko prebrali, da so ji spričevala v gimnaziji podarili, da je bila neubogljiva, da je bila prava nočna »ptička« in se tudi čaši šampanjca ni rada odrekla (Večer 21. 10. 1968). Ali so vsi ti pisci, ko so pisali svoje sestavke, pozabili na osnovno pravilo olimpijskih iger — *važno je sodelovati*. (Avtorju »glose« v Večeru dne 21. 10. 1968 se ni ljubilo niti podpisati ali pa je bilo to mnenje morda celotnega uredništva.) Res, da so se pojavili ogorčeni protesti bralcev na račun takega pisanja (Večer, 25. 10. 1968), ali žaljiva beseda se ne zбриše tako hitro, kot je bila nepremišljeno (večinoma) napisana. Ali bomo ravnali z vsakim športnikom, ki ni uspel, kot z zločincem. Ni treba Vere Nikolič ali koga drugega zaradi neuspeha postaviti v »kot«, saj je v svoji kratki športni karieri prinesla Jugoslaviji enega izmed redkih svetovnih rekordov.

Bogo Čerin

OLIMPIADE JE KONEC

Minilo je štirinajst dni, odkar je na velikem semaforju na olimpijskem stadionu v Ciudad Mexico zasvetil napis: »Na svidenje v Münchnu.« Devetnajste olimpijske igre moderne dobe so se končale, živele dvajsete! Tisoči športnikov iz celega sveta so si razdelili olimpijske medalje. Tudi naši olimpijci niso ostali praznih rok: spomnimo se samo Cerarja, košarkarjev, Vujina, vaterpolistov itd. Tekmovalci so preživeli 14 dni v prijateljskem vzdušju, pozabili so na vsa mogoča politična nasprotja med deželami. Izjema pa so češkoslovaški športniki in športnice, ki so bili dokaj hladni do športnikov iz SSSR in drugih dežel varšavskega pakta, ki so avgusta izvedli agresijo na CSSR. Za dolgo časa si bomo zapomnili »afero Nikolič«. Naša Vera je res naredila napako, ko je odstopila, toda to ne sme biti vzrok za neodgovorno pisanje novinarjev, ki v najslabši luči prikazujejo privatno življenje naše šampionke. Na primer obrekovanje v Večeru »NIKOLICEVA IN ALKOHOL«, katerega avtor se sploh ni upal podpisati. Pa pustimo to. Upajmo, da bodo igre 1972 ravno tako športne in da bo Avery Brundage do takrat odstopil. Mitja Hren

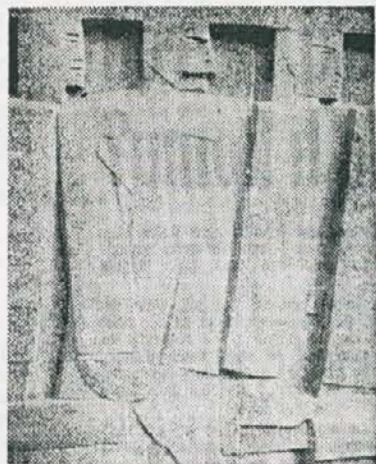
enostranski sklep

V enem izmed sestavkov, ki so bili objavljeni v rubriki Skozi periskop, sem zasledil misel, iz katere je razvidno, da mariborski študentje odobravajo enostranski sklep izobraževalne skupnosti SRS, češ da ne bo več dajala študentom iz drugih republik kreditov. Ne mislim se spuščati v polemiko, ali je omenjena odločitev v skladu z našim pojmovanjem o medsebojnih prijateljskih in celo bratovskih odnosih, pač pa bi rad omenil članek, ki sem ga zasledil v dnevniku Delo. V tem članku avtor omenja, da je predsedstvo konference zveze študentov Jugoslavije mnenja, da morajo vse družbenopolitične skupnosti zagotoviti enake življenjske in delovne pogoje vsem študentom, ne glede na to, iz katere republike so. Nadalje predsedstvo poziva vse univerzitetne in visokošolske odbore zveze študentov, da zahtevajo od svojih izvršnih svetov, naj ustrezno ukrepajo, tako da bi čimprej dosegli enoten dogovor z vso državo.

Omenim naj samo še to, da je sklep izobraževalne skupnosti SRS ENOSTRANSKI in zato ne vidim razloga, da bi se nad njim navduševali.

Samo po sebi se ob tem postavlja vprašanje, ali so mariborski študentje člani ZSJ ali niso! Odgovor ne bo težak.

Tomaž Kšela



Nekdo se jih je pa le spomnil —
dežurni reporter

semeniščniki

Mnogo črnila je bilo prelitega, gore papirja so bile popisane, problemi in vzroki socialnih neenakosti pa so še nejasni oz. so jasni, ne znamo pa jih odpraviti, ker smo premalo odločni.

Ob tem pa se lahko zamislimo nad problemom nekaterih dijakov, ki so iz revnejših družin. Šolanje jim je po osemletki dobesedno onemogočeno. Kako naj dobijo željeno izobrazbo? Šola stane, to vemo vsi. Sposoben mlad človek mora prijeti za vsako delo. Ne rečem, vsako delo je častno. Toda zakaj lahko pomehkuženi sinko bogatih staršev, ki komaj zdeluje (ali pa ne), guli srednješolske klopi šest let in zato dobiva še štipendijo, čeprav ima vsega dovolj?

Kljub novi kadrovske politiki je pri nas še vedno premalo podjetij, ki štipendirajo sposobne mlade ljudi. Tradicionalni »ZIP« in sorodstvene vezi lahko priskrbijo štipendijo tistemu, ki je ne potrebuje. Tak fant, morda iz kakšne hribovske vasi, torej brez »ZIP«, je odrinjen, odvečen, čeprav je sposobnejši in zato potrebnejši podpore. Ker pa v tej kombinaciji odpade, želi pa si, da



Foto B. Čerin

bi se izobrazil, mu ostane le še ena možnost — lemenat. Cerkev to ve. Cerkev mu da kos kruha v roko, streho nad glavo in dobi novega človeka, ki bo do smrti zagovornik srednješkega mračnjstva in kritik marksizma. Lepo novačenje, kajne? Tako nam kler »zapeljuje« del mladine, resda majhen. Ta mladina, seme- niščniki, ki so večji del dobri fantje in tovariši, je družbeno popolnoma neaktivna, ne zanima jih prav nič. To je posledica vpliva cerkve. Z a k a j tem dijakom družba ne da podpore in tjim tako omogoči šolanje zunaj cerkvenih zidov in samostanskih celic? Saj to je v interesu nas vseh!

Igor Zorič

bogatenje težka bo sodba

Bogatenje je eden tistih problemov v naši družbeni stvarnosti, ki v današnjem procesu demokratizacije medsebojnih odnosov in vse večjem vplivu samouprave na celotno podobo naše socialistične skupnosti, zahteva hitro in dosledno rešitev. Po burnih dogodkih na Češkoslovaškem, po dnevih krepitve obrambne sposobnosti naše federativne republike in končno tudi po končani športni manifestaciji v Mehiki, ki so vsi poleg nešteto drugih dogodkov imeli velik, če že ne ogromen, odziv v naši javnosti, je reševanje nepravilnosti v medsebojnih odnosih v naši družbi postalo nujnost.

V svojem sestavku ne mislim napadati bogatenja v takšnem smislu besede, kakor ga pojmuje večina ljudi, pač pa ostro obsojam bogatenje, ki bi ga lahko imenoval »bogatenje v družbenih odnosih«. Da bo stvar jasnejša, naj ponovim, da ne mislim govoriti o ljudeh, ki so se pod krinko samouprave zrinili na določena odgovorna mesta v družbi in jo nato ponovno v preobleki samoupravne neodgovorno izkoristili, čeprav so tudi ti vredni, da bi o njih spregovorili nekaj besed. Govoriti mislim o tistih članih naše družbene skupnosti, ki svojega visokega mesta v današnji družbeni strukturi sicer niso izkoristili za ropanje družbe in si na ta način niso pridobivali dobrin dejanskosti, temveč krhajo družbeno zavest in narodno enotnost po poti, ki je vse prej kakor socialistična. Nekateri elementi v naši objektivnosti še danes, ko nam je v procesu demokratizacije in samoupravljanja uspelo doseči enakopravne in humane družbene odnose, poskušajo uveljavljati svojo veliko družbeno vlogo v medsebojnih odnosih, in to predvsem v odnosih do podrejenih. Torej moj termin »bogatenje v družbenih odnosih« zadeva vse tiste ljudi, ki se igrajo oblast in izvajajo politično nasilje nad podrejenimi ali pa družbeno nepravilno orientiranimi ljudmi. Vsaka oblika grožnje in nasilja pa je kot taka nedopustna in zahteva takojšnjo intervencijo celotne družbe, ki mora krivcem odvzeti vse pravice pri družbenem upravljanju ter s tem dokazati ljudem, da med nami še vedno vlada samo medčloveški odnos. Žal pa moramo ugotoviti, da danes ni vse tako enostavno, kakor bi se morda zdelo nepoučenemu bralcu. Predvsem je tu prisoten problem napačnega pojmovanja današnje družbene ureditve, saj se še vse preveč ljudi resnično boji javno povedati in obsoditi dejanja političnega pritiska nad ljudmi, med katerimi so lahko tudi oni sami. Bojijo se, da je družbena moč in veljava določenega človeka, ki je družbeno afirmiran in opravlja različna odgovorna dela na družbenem področju, tako velika, da ga, čeprav konstruktivna kritika posameznikov, ki se še niso tako afirmirali, ne bo prizadela in mu preprečila družbenega delovanja, temveč da si bodo posamezniki nakopali na glavo samo jezo »velikega« človeka in da jih bo še bolj grobo osebno prizadel. Ta bojazen pa daje moč ljudem, ki so bili izvoljeni po demokratični samoupravni poti in ki jim je nato družbeni položaj »stopil v glavo«, da se družbeno izživljajo in si dovoljujejo stvari, ki niso v skladu z npravnstvenimi načeli današnje družbe in z ustavo SFRJ.

To pa je vsekakor zadosten razlog, da ljudje, ki v celoti niso seznanjeni s pravicami, ki jim po zakonu pripadajo, če že ne obsojajo naše družbene stvarnosti, pa vsaj negodujejo nad vodstvom, ki so si ga sami postavili. Prav zato sem mnenja, da bi morali ljudi bolj seznanjati, kakšne pravice imajo, da bi se znali upreti tisti peščici trinogov, ki kalijo našo družbeno enotnost.

Pri vsem tem pa seveda tudi ne smemo pozabiti, da je bogatenje tudi to, če si ljudje prisvajajo oziroma sprejemajo družbena priznanja za uspehe, ki so bili doseženi s pomočjo celotne samoupravne skupnosti določene delovne enote, in da ponavadi prav ti ljudje valijo krivdo za morebitni neuspeh na samoupravne organe. Takšnih ljudi je v naši skupnosti vsekakor malo, so pa! Zavedati se moramo, da se lahko v samoupravi in pod krinko samoupravljanja skrivajo ljudje, ki jim je njihov osebni interes in bolesten občutek moči več kakor blaginja naše družbe in njena homogenost. Proti takšnim izrodkom pa se moramo z vso odločnostjo boriti. Čeprav so to za nekatere ljudi malenkosti, se moramo živeti v ljudi, ki zaradi svoje nepoučenosti ali pa zaradi klike, ki se je proti njim zarotila, trpijo politično nasilje ter hkrati ne dobijo družbenega priznanja za vestno opravljeno delo. Tega priznanja pa ne dobijo zaradi nezmožnosti temveč zaradi politično drugačnega prepričanja ali pa zaradi nevoščljivosti in maščevalnosti svojih osebnih sovražnikov. To pa niso več majhne stvari. Vi, ki grozite in de-late nasilje zaradi osebnih ali kakršnihkoli drugih nasprotij, zavedajte se, da se skrivate in da se boste skrivali samo toliko časa, dokler vas družba ne opazi in obsodi. Takrat pa tudi vsi osebni prijatelji ne bodo mogli nič pomagati. Sodba v imenu ljudstva bo stroga in pravična, pa če ste včasih bili rodoljub in komunist, če ste pomagali v usodnih trenutkih domovini ali niste. Dokazali ste namreč, da so slabe dispozicije v vas tako razvite, da ne morete koristiti in ljudstva voditi, pač pa, da ste navaden goljuf, ki je vse počel le za to, da bi imel od tega ose-bne koristi.

Na srečo pa moramo opaziti, da so takšni koristolovci predvsem ljudje na nižjih družbeno odgovornih položajih, ker so svoj obraz pokazali že takoj na začetku poti in so tako izgubili možnost napredovanja. NISO pa izgubili svojega položaja v družbi, kjer jih, kakor sem že prej omenil, poleg nevednosti ljudi, krije tudi krog prijateljev. Vse preveč velja danes v naši skupnosti pravilo, da roka roko umiva. Zavedajmo se, da osebna prijateljstva in rodbinski momenti postanejo ničevi, kadar gre za dobrobit družbe in jih moramo zato podrediti skupnim ciljem.

Morda bo še nekaj žrtev, preden bomo iz naše sredine izruvali vse ljudi, ki se okoriščajo na takšen način, kakršnega sem zgoraj opisal. To-da tudi ti so nepotrebni, če bomo postopali pravilno in ob podpori vse

javnosti. Zato, tovariši, na delo in uničimo bacile, ki so za kratek čas zagospodovali nad našim telesom. Ni je sile, ki bi nas lahko ustavila ob uresničevanju humanih in ustavnih določil, saj nas podpira javnost in vse napredne ter vladajoče sile v naši družbeni skupnosti. Kar je ljudi, ki jih družijo na položaju tradicija in krogi prijateljev, sami pa so nesposobni in nehumani, jih bomo nekompromisno napadli in jim do-sledno sodili, kajti ni ga večjega nehumanega dejanja, kakor če človek uporablja svoj družbeni položaj v privatnih sporih. Demokracija in hu-mani družbeni odnosi so terjali svoje žrtve. TIRANI, sedaj ste vi na vrsti, da plačate! Prišla so leta, ko poleg nasilja tudi pravica neusmi-ljeno kosi svoje sovražnike. Zato, tovariši, nabrusimo kose!

Mladen Gorjanc

mori, mori slana!!

Mori slana s svojimi neslanimi neslanostmi že tako in tako nekoliko slano pesniško umetnost v Katedri in na neslanih literarnih večerih z neslanimi dodatki k neslani vsebini. In kdo je ta slana? Slana?! Vse-kakor neslan slanež in torej Neslana, čeprav slana.

Dovolite mi, tovariši, da to slano, ki mori, imenujem na kratko kar Slana, ali pa morda slana.

Ta slana, je v eni izmed zadnjih številok Katedre objavila reportažo, ki jo je imenovala z zelo čudnim in nič kaj razumljivim naslovom, in ki je bila menda celo pesem, kakor so mi nekateri bolj kulturni in po modri razgledani znanci razložili. Ta, naj bo sestavek, da ne bom delal krivice kulturnim in modnim ustvarjalcem in niti ne nekulturnim opa-zovalcem, je prinesel na dan, čeprav malo površno, — saj nam ni pove-dal, koliko je njegova številka čevljev — veliko število podrobnosti o avtorju. Zvedeli smo, da pisca poleg težkih družinskih zadev, h katerim spadajo tudi seksualni popadki njegove punce, mučijo tudi problemi avtokritike in mu tako ne dajo, da bi ustvarjal. Nekulturni in nepou-čeni bralci bi si mislili, da je stvar v resnici tako resna, kulturni bodo pač opazili, da so te rane v pesnikovo, po boleštni afirmaciji željno srce, zarezale brazde, iz katerih raste in se razvija pesnikova nova doba in s tem se rojeva nova era našega pisunstva. S čudovito metaforo čr-nega puloverja nam pesnik v nadaljevanju res iskreno pove in občuteno prikaže svoja hotenja in stremjenja. Težko bol je pesnik izpel ob do-godku, ko se je vsedel na prižgan ogorek in ga sedaj seveda, kakor vsa-kega človeka, muči vprašanje, zakaj se je prav njemu zgodila ta nesre-ča, saj je čisto navaden smrtnik, pa še kilo ima povrhu. S kilo pa so radi križi.

Zato, prijatelj, svarilo nekulturnikov poslušaj. Ne s silo tega, česar ne moreš s pametjo in talentom. Zgodi se ti lahko, da boš težko zbolel, če boš tiščal iz sebe neslanosti in bedarije. Pa še nekaj bi te opozoril, da ne kupuj pri Zarji ostankov, ker se odkrito povedano ne izplača. Upam, da mi boš v naslednji pesmi razložil, kako je kaj s tvojo drugo garde-robo. Prešeren je izpovedoval svoje srce, ti pa boš opisoval svoje gate in bluže. Pa kaj zato, saj si slana, ki moriš.

Naj te na koncu še opozorim, da je še mnogo načinov, da se družbeno afirmiraš in ti ni treba segati po pesnikovanju, če zato nisi talentiran. Gotovo, bi se lahko afirmiral tudi tako, da bi počenjal kaj koristnega in ne da se ukvarjaš s stvarmi, o katerih nimam pojma.

Se vedno pa upam, da slana naše literarne umetnosti oziroma eden iz-med slanašev, ki je objavil svoj dnevnopis v Katedri, ni netalentiran, am-pak da ga je k takemu pisunstvu zapeljala želja po hitrem uspehu. Prijatelj, brez dela ni jela, brez truda in tudi brez talenta pa ne slave in željenih uspehov. Predvsem pa ne zoperstavlja kvantitete kvalitete. Če bi bila tvoja objavljena neslanost krajša, bi sicer dobil od uredniš-tva manj denarja, gotovo pa bi požel več uspeha, če bi bila pesmica krajša in seveda tudi kvalitetnejša. Če ti pa gre za denar, predlagam ustanovitev kluba slanašev. Denar pobirajte po vzgojno varstvenih usta-novah, tam ga je preveč. Morda bodo tudi člani Katedre kaj prispevali? Pa pri slepih povprašajte!

Upam, da si, slana, poduk dobro sprejela in da bom v naslednji številki Katedre že zasledil krajšo noto, da si se odrekla pesnikovanju in ama-terškemu izdelovanju neslanih trikotnikov ter začela delati kaj korist-nega, na primer popravljati svoje stare napake in otroške neumnosti. Za zabavo pa lahko objavljaš svoje pesmice na osnovnošolski strani te-denske priloge Večera, seveda pod psevdonimom, da ne boš po nepo-trebnem blatila svojega imena.

ZIVELA PISUNSTVO IN SLANA!

ANDREJ DOLINAR

mesečeve solze

V parku sedim.
Nad menoj čepi veja na drevesu
in razprostira nad menoj ornamente svojih listov.

Sonce upira svoje smešne oči
v telo mojega ihtenja.

Veter mi je segel s hladnimi prsti v prsa
in mi iz njih iztrgal zadnje bogastvo.
Nato je zlezal na drevo in si oddahnil.

Nič ni resničnega.
Vse je zavito v meglo,
afere, smrti, rojstva.

Obup se z otročjimi prsti poigrava
v mojem možganskem centru.
Žarko Golob 1. r. gimnazije

pri vražičih nič novega

Oče Vražič je bil sila napreden mož in je nekega dne sklenil: dovolj je zastarelosti in okostenelosti na moji kmetiji.

In je sklical sestanek. Udeležba je bila na veliko veselje očeta Vražiča stoprocentna. Cela družina je posedla okrog mize: oče Vražič, mati Vražička, sin Vražiček, hčerka Vražičica, dekla Marjeta in hlapec Humi. Vsi so napeto pričakovali, kaj neki ima oče Vražič za bregom. Oče Vražič pa se je skrivnostno držal in je pričel svoj govor: Tovariši in tovarišice! Vprašujete se verjetno, zakaj sem vas sklical na družinski sestanek. Stvar je taka: razvoj naše družine je dosegel visoko stopnjo, in je zrela, da jo revolucionarno preobrazimo. Svečano vam sporočam, da sem sklenil, da bo od sedaj zavladalo na naši kmetiji samoupravljanje, katerega nosilci bomo mi vsi. Odrekam se lastnine nad kmetijo in jo predajam v upravljanje vam in sebi!

Debelo so zljali: mati Vražička, sin Vražiček, hči Vražičica, dekla Marjeta in hlapec Humi. Rekel pa ni nihče nobene. Oglasil se je le še oče Vražič: Jutri pričnem pripravljati smernice za naš nadaljnji razvoj, čez teden dni pa se dobimo na drugi seji, na kateri bomo izvolili organe samoupravljanja ter določili ostale funkcije.

In čez teden dni so izvolili delavski svet, predsednik pa je postal oče Vražič kot najpametnejši in najbolj izkušen.

In samoupravljanje na Vražičevi kmetiji je steklo. Oče Vražič ni bil več kmet, ampak referent za agronomijo. Mati Vražička ni bila nič več kmetica, ampak vodja ekonomije. Sin Vražiček ni bil kmečki sin, ampak glavni svetnik očeta Vražiča, referenta za agronomijo. Tudi hči Vražičica ni bila več kmečka hči, temveč prodajno nabavni referent na ekonomiji Vražič (prej kmetija Vražič). Končno je postala dekla Marjeta gospodinjska pomočnica Marjeta, a hlapec Humi gospodarski pomočnik Humi in sekretar hleva.

In tako so nekaj časa lepo in uspešno gospodarili ter prodajali krompir, repo, mleko in kisló zelje. Osebné dohodke so si delili kar se da pravično. In mnogo je vsak zaslužil, saj so se finančna sredstva stekala z vseh strani. In ustanovili so tudi dva sklada: sklad skupne potroš-

pogrevanje postanih trikotnikov

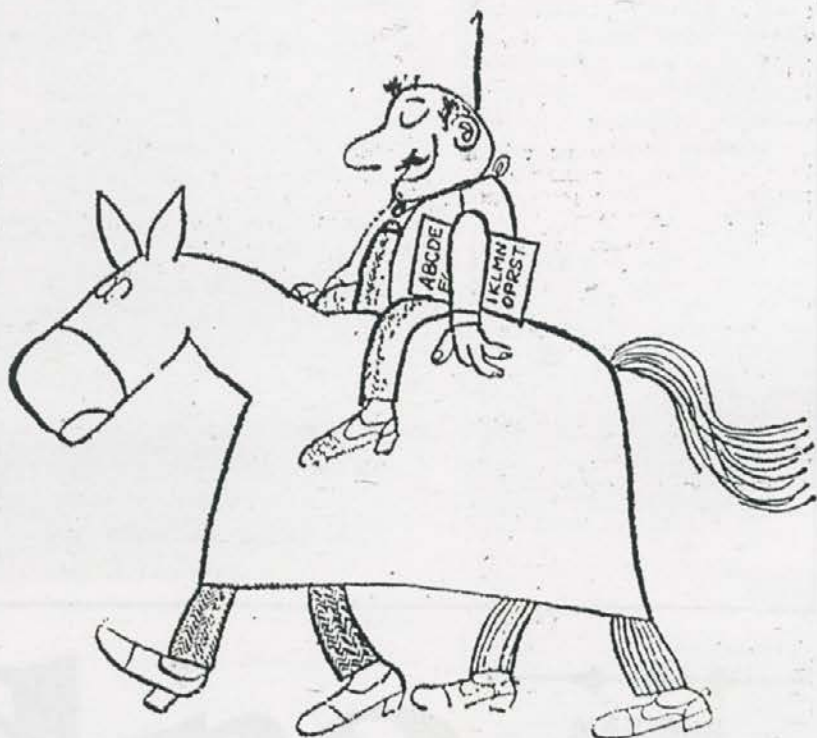
Prijatelj Slana, ne sodiš, da je LKB že jed postana.

Pogrevanje pa vsako lahko je le

ne-slana šala.

To je seveda za humor, ne zakulturo!

Tone Partljič



Pa si ni preveč belil glave. Celo neko notranje zadovoljstvo je čutil, ko je potegnil iz stare nogavice lep sveženj plavih in si mislil sam pri sebi: »He he, duše naivne, referent Vražič si je že prej oskrbel kredit. Do konca življenja ga bo dovolj, zame seve.«

Edino Vražička je ostala brez finančnih sredstev. Zato pa ji je ostalo drugo zadoščenje: spravila se je nad deformacije samoupravne družbe ekonomije Vražič. Ni pa še ekspezeja, ali ji to uspeva in kako.

B. Zavrnik



nje in rezervni sklad za kontinuirano obnovo proizvodnih sredstev. A glej, kaj se je zgodilo nekega semanjega dne, ko je bil referent za agronomijo Vražič na kmetijskem sejnu v Novem sadu, vodja ekonomije Vražička pa na specializaciji v Nemčiji:

Vražiček, Vražičica, Marjeta in Humi so odprli blagajno, v kateri je bil sklad skupne potrošnje, in blagajno, v kateri je bil rezervni sklad, ter si je vsak vzel kredit, da so blagajne prazne zevale. In ratificirali so pogodbo, da vsak prične odplačevati kredit pet let po svoji smrti, a Vražičica je celo pristala, da bo odplačevala po 0,0002-procentni meri. Blagajne so skrbno zaklenili, Vražiču in Vražički pa niso ničesar povedali.

Čez nekaj dni pa se je pripeljal gospodarski pomočnik Humi na lepem rdečem mopedu, gospodinjska pomočnica Marjeta se je pojavila v lepi novi obleki, pa tudi kombinezo je imelo novo, iz dranylona, najnovejšega dosežka mode. Prodajno nabavni referent Vražičica si je kupila zlato uro, svetnik referenta za agronomijo Vražiček pa si je kupil vespo in zgradil novo uto za Pazija, hišnega psa.

Čudno sta gledala Vražič in Vražička, pa sta se le pomirila in si mislila: kakšen standard.

Pa je prišlo sušno leto in škoda na ekonomiji je bila velika.

A Vražič ni obupal, češ saj imamo rezervni sklad skupne potrošnje. In šel je, da bi vzel iz blagajne sredstva za sanacijo. In tedaj je videl, kam je šel denar.



Karikature Doko Ninković